

Abstrakt:

Cílem mé práce je popsat postavení obhájce v trestním řízení a analyzovat současně platnou právní úpravu a její výklad v praxi, a také popsat práva a povinnosti obhájce v trestním řízení a to ve vztahu vůči obviněnému, orgánům činným v trestním řízení i vůči Komoře a ostatním advokátům.

Za téma práce jsem zvolila obhájce v trestním řízení, neboť během studia trestního práva mě zaujala komplexnost trestního procesu a role, kterou v trestním procesu obhájce reprezentuje. Mým záměrem bylo získat hlubší znalosti o právech a povinnostech obhájce a zkoumat limity trestní obhajoby.

Spravedlivý proces je považován za jedno ze základních práv demokratického právního státu. Účelem trestního procesu je dosažení správného a spravedlivého rozhodnutí jako výsledku spravedlivého procesu. Trestní řízení může být považováno za spravedlivé pouze v případě, kdy jsou oběma stranám – obhajobě i obžalobě – zaručena rovná práva. Obviněný je obvykle osoba bez právního vzdělání, a proto je považován za slabší stranu řízení. Na rozdíl od státního zástupce, obhájce se nachází v nové, neznámé situaci, jeho základní práva a jeho budoucí život jsou závažným způsobem ohroženy. K vyvážení této situace může být obžalovaný v trestním řízení zastoupen obhájcem, který je právnicky vzdělaný, má zkušenosti s výkonem obhajoby a je schopen vyrovnat nerovnost mezi obžalovaným a státním zástupcem a dalšími orgány činnými v trestním řízení.

Práce je rozdělena do osmi kapitol. Po krátkém úvodu do tématu a vymezení cílů práce (kapitola 1) následuje kapitola popisující právo na obhajobu. Třetí kapitola je zaměřena na zakotvení práva na obhajobu v mezinárodních smlouvách, v Ústavě a Listině a v dalších zákonech. Těžištěm práce je čtvrtá kapitola, která se soustředí na obhájce, jeho vztah s obviněným, jeho postavení v trestním řízení, jeho práva a povinnosti a limity jejich využití. Kapitola pátá řeší institut nutné obhajoby, který prošel zásadní změnou v roce 2012, kdy zákon v některých případech nutné obhajoby nově připouští možnost vzdát se obhájce. Další kapitola shrnuje způsoby ukončení obhajoby. Sedmá kapitola zkoumá taktiku obhajoby a její limity a zdůrazňuje některé etické problémy. Závěr práce je věnován zhodnocení efektivnosti či neefektivnosti současné právní úpravy a prognózy rekonstrukce trestního práva procesního. Věcný záměr nového trestního řádu si klade za cíl zejména zrychlit a zefektivnit trestní řízení.